

DR. SZABÓ ÁRPÁD

DICSŐSÉG ISTENNEK, BÉKE AZ EMBERNEK*

*„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség,
és az emberekhez jóakarát!” (Lk 2,14)*

Születésének ünnepét üljük ma annak, kit évezredek vártak a próféták vágyával, s kit miután megjött az első karácsonykor, ismét évezredek emlegetnek a hála és szeretet hódolatával. Mi is köszöntjük őt: hiszünk benne, mint a világ világosságában s a sötétség eloszlatójában; hiszünk benne, mint az új idők meghódítójában s a béke és szabadság megteremtőjében. Ajkunkon felcsendül a hajdani glóriás ének: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.”

Cseppet sem kételkedem e hitben, s ugyancsak örülök a mindig időszerű himnuszoknak, de ha végignézek a világon, úgy látom, hogy a testvériség evangéliuma, mely a szíveket karácsonykor ihleti, még nem vált valóra életünkben. Egy napig van csak karácsony, s azon a napon melegséget sugárzunk, s a szeretetnek áldozunk, de az évnek a többi 364 napján pogány szürkeség és szívtelenség a hangulatunk. Egy estén, karácsony estéjén beengedjük Jézust otthonunkba, legalábbis karácsonyfáink környékére, de azon túl nem visszük be evangéliumának eszményeit sem az egyéni kapcsolatokba, sem a közéletbe, sem a parlamentbe, sem az üzleti világba. Egyszóval: az ünnep, karácsony a Jézusé, de az élet, az még nem az övé!

Márpedig Jézus nem azért jött a világra, hogy az évnek egy napja legyen a békesség és testvériség ünnepe, hanem azért, hogy az egész év és az egész élet, a szürke és munkás esztendőnek valamennyi napja ünnepnap legyen, nem a kéréses kezek, hanem a lelkek ünnepe, hogy a világ az evangélium szerint berendezett életnek s a megélt testvéri érzésnek folytonos karácsonya legyen. Jézus az esztendőből 365 napot akar, s nem egy napot, egész évet és egész életet követel, és híveket, tanítványokat akar, akik nemcsak egy napon hisznek az igazságban és szeretetben, hanem akik egész életen át hisznek is bennük, de küzdenek és dolgoznak is értük jézusi lelkülettel.

* Elhangzott 2004 karácsonyán.

Ettől még sajnos távol vagyunk, mert ha ülünk is karácsonyt egy napig, az év többi napján azután gözerővel bálványozzuk a pénzt, törünk egymás életére és becsületére. Karácsonykor megolvad a szívünk, s megbocsátani is tudunk, de másnap folytatjuk az ádáz testvérharcot, és rácáfolunk arra, hogy keresztények vagyunk.

Úgy állunk tehát, hogy a Megváltó megérkezett, s van már karácsony a világon; de még nincs karácsonyi világ, mert a karácsonynak, a jézusi igazságnak és szeretetnek még nincs az a folytatása, hogy igazság és béke legyen tőle a világon.

Folytatást mondok s nem végleges állapotot, mert végleges állapotról a fejlődés világában nem lehet szó; de az igazság és szeretet folytatásáról annál jobban, sőt éppen az illik a fejlődő világba; kell ide több igazság, több jólét, mert ez egyben feladat is, ezt megteremteni kötelesség is.

Tudom, hogy mindez küzdelemmel és munkával jár, de ne járjon gyűlölködéssel és gonoszsággal. Tudom, hogy a haladás és fejlődés sok erőfeszítést és áldozatot kíván, s hogy a kultúra minden magasabb foka sok ember életébe kerül, de ne váljék az erők versenye marakodássá s a mérkőzés halálos harccá, ne csapjon fel a kultúra oltárain – ahol a szeretet és tiszta erkölcs lángjának kellene lobognia – magasra a gyűlölet tüze, mely embert ember ellen, nemzetet nemzet ellen állít harcba, s főként ne vesszen ki az emberiségből az együvé tartozás érzése, hogy eljőjjön közénk, és megvalósuljon Isten országa.

Igen, messze járunk még ez idő szerint ettől a jézusi világtól, s nem csodálom, hogy vannak, akik kétségbeesve mondják: nem, nem vagyunk mi megváltva! Pedig megvagyunk, a karácsonyi örömezenet éppen erről biztosít, de hozzá kell tenni, hogy úgy vagyunk megváltva, ahogyan embert és emberiséget megváltani lehet. Jézus nem azt a megváltást hozta, hogy bűn többé ne legyen, s hogy az ég jőjjön le a földre. Ez nem a keresztet hordozó Jézusnak a stílusa; hanem igen, megváltott úgy, hogy bűneink bocsánatára felmutatta az Atya szeretetét, és megszentelésünkre megnyerte az Ő segítségét. Egyben törekvéseink elé, az élet minden területén, eszményeket állított, és biztosított, hogy ezen az úton reánk az üdvösség vár.

Mindezek után reánk vár a feladat a karácsonyi evangéliumot valóra váltani, a jézusi tanításnak életet adni, az igazságot gyakorolni, a szeretetet felvállalni, és mindentől óvakodni, ami tönkretetheti a karácsonyi reményeket.

Jézus nyomában hadd jelenjenek meg a földön a jézusi emberek, én is, te is, sokan, s akkor nem várunk majd egy új Megváltót, hanem elvégezzük a dolgunkat, amellyel ő megbízott minket. Ő már megjött, karácsonya valóság; születésünk hát mi is újjá, s dolgozzunk, mindenki a maga körében, azon, hogy Istennek dicsőség s az embernek békesség adassék mindenkor. Ámen.

DR. SZABÓ ÁRPÁD

AZ IDŐ ISTEN AJÁNDÉKA *

Ilyenkor, amikor az idő határmezsgyéjén állunk, s tapasztaljuk az évek gyors rohanásában az idő váltakozását, fel kell tennünk magunknak, de egymásnak is a kérdést: mi az idő? A válasszal talán úgy vagyunk, mint Ágoston, az egyház- atya: „Amikor magamnak teszem fel a kérdést, a választ már ismerem, de ami- kor másvalaki kérdez az időről, nem tudom, mit feleljek.”

Újév reggelén, még ha nem is határozott a válaszuk, próbáljuk meg együtt körbejárni azt az ismerethalmazt, amely az emberi szellemtörténet folyamán felhalmozódott e fogalomról.

Abból a megállapításból indulhatunk, hogy a különböző emberi kultúrák más-más választ adtak erre a kérdésre.

Az egyiptomiak szerint az idő olyan, mint egy farkába harapó kígyó. De a kí- gyó azért is az idő jelképe, mert levedli bőrét, s azután ismét megújul. Minden megszületik, majd eltávozik, és újból visszatér. Mi csupán múltó lények vagyunk ezen az örökkévaló keréken, vagy ebben a körforgásban, amelynek mozgása a spirálhoz hasonlítható.

A hinduk azt mondták, hogy az idő olyan, mint egy szép nő, aki mindeneket világra hoz, de aztán visszaveszi és elnyeli őket. Az idő sárkánya egy szörnyeteg, amelynek hatalmában életre kelünk, és ismét elmegyünk, visszavonhatatlanul Sőt, még mielőtt világra jönnénk, már sejteinkben hordozunk egy órát, amelynek ke- tyegése a halál valóságát sejteti. Bensőnkben tehát nemcsak az életprogramunk található, hanem a halálé is.

Az idő múlását nem tudjuk megállítani, de felhasználhatjuk a rendelkezé- sünkre álló időt.

Az időt nem úgy kell megélnünk, mint annak termékei és áldozatai, hanem oly módon, hogy valóságosan megéljük, és átalakítjuk azt.

Az egyiptomiak nemcsak úgy érzékelték az időt, mint a kört alakító kígyót, hanem mint egy kapcsolatot, hidat az emberi lét és az örökkévalóság között. Azt képzelték, hogy istenük, aki meghal, de újból feltámad a halálból, rendelkezik egy tövissel, amely olyan, mint egy tengely: összeköti a földet a mennyel. Mi szintén hordozunk lényünkben egy ilyen tengelyt, vagy egy tájékozódási érzé- ket, amely nem kötődik csak a vízszintes síkhoz, hanem összeköti a földet a mennyel, amikor egyenesen állunk az öntudatlanság homályában, mert megért- jük, hogy az életnek van elhívása egy másik, örökkévaló világtól.

* Elhangzott 2005. január 1-jén Kolozsváron, a püspöki fogadáson.